

igen ügyes ember volt, mivel I. Lipót 1661 július 11-én azt írja róla, hogy sok művészethez ért és sok inventiója van. Ez a becsületes viaszgyúró fedezte fel Magyarországon a nemes jaszpisz-követ (die edlen Jaspis Agath). Bár Magyarországon szolgált, titkát nem fődte fel gazdái előtt, hanem Bécsbe ment s I. Lipótnak fődözte föl találmányát. Együttal bemutatta neki az első köveket. Lipót az egész dolgot az udvari kamarára bizta. Eközben Miseron, a híres prágai mester, néhányat az ujonnan felfedezett kövekből kicsiszolt. A csiszolás kitünően sikerült s Miseron mester nagyértékűnek jelenté ki az új követ. Csakhamar hire ment a magyar jaszpisznak s a őurak és az udvar több megrendelést tesznek a föltalálónál. Az élelmes Neuberger erre szövetkezett Doctor Bonano-val s megtartván maga számára az igazgatóságot, kisebb társulatot alakított. Az igazgatóságban az udvari kamara is megerősítette őt, sőt — amint Neuberger maga írja — a magyar urak latin és német czédulákat nyomtattak az ő nevére (!) Neuberger 1661 április 20-án két kiváló szép csiszolt jaszpiszt küldött I. Lipótnak, aki aztán 1661 július 11-én Neubergernek „az ő hű emberének“ havi 30 frt fizetést rendelt.

(Köz. pénz. levélt. Familien-Acten, 17,820. fasc.)

dr. Takáts Sándor.

Hód-bőrök kivitele Magyarországból. A morva Handgraf lovasai 1578-ban, az alamóczi szt.-mihálynap vasáron egy magyar kereskedőtől 139 darab hód-bőrt vettek el (300 frt értékben), mivel harminczad kikerülésével csempészte be. Ugyanitt egyik későbbi vásáron újra 43 forint értékű hód-bőrt foglaltak le mint csempészárút. Ez adatokból egész joggal következtethetjük, hogy a XVI. században még jelentékeny mennyiségű hód-bőrt szállítottak külföldre.

(Köz. pénz. levélt. Hungr. 14,375. fasc.)

Aszaltszilva kivitele Hollandiába. Kamprich császári residens 1673. december 30-án az udvari kamarához irt jelentésében érdekes megjegyzéseket tesz a hollandok szilvakereskedésére s egyuttal kérdést intéz a magyar szilva felől is. A hollandok — írja — a francziá gyümölcsök közül leginkább a provánszi aszaltszilvát vásárolják s nagyobb mennyiségben Indiába viszik („zu Erfrischung der Gottes Gesellen“) hól különféle betegség ellen használják. Én — mondja Kamprich — magyar szilvát mutattam nekik, mely épp oly jó és oly hatású, mint a franczia. Mivel itt a magyar szilvának jó piacza volna, azt kellene tudni, kapható-e nagyobb mennyiségben s vajjon van-e tisztító ereje? („habetue qualitatem laxativam“)!

Kamprich buzgólkodására 1674. tavaszán skatulyákban különféle fajú magyar szilvát vittek Leitmeritzen és Boroszlón át Hollandiába. Megfelelt-e a magyar szilva a várákozásnak nem tudjuk. De ha bevált volna is, a nálunk dúló háborúk s a szomorú politikai viszonyok miatt nagyobb mennyiségben úgy sem lehetett akkor kivinni.

(Köz. pénz. levélt. Hungr. 14,584. és Hoffinanz 13,822. fasc.)

dr. T. S.